

Inclusief

Toonaangevend

In balans

Verkiezingsprogramma
Wageningen 2022 - 2026

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green square background.

D66

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inclusief, toonaangevend en in balans	5
HET SOCIALE DOMEIN	6
Verbinding door sport en cultuur.....	6
Duurzaam sociaal.....	7
Onderwijs en Ontwikkeling	9
Arbeidsmarkt	11
Veiligheid	12
HET FYSIEKE DOMEIN	14
Klimaat, Omgeving en Milieu	14
Wonen en Ruimtelijke Ordening	15
Economie, innovatie, mobiliteit en bereikbaarheid	17
ORGANISATIE EN FINANCIËN	20
Bestuursstijl	20
Financiën	21
KANDIDATENLIJST D66	22

Voorwoord

Een nieuw verkiezingsprogramma is een goed moment om onze doelstellingen voor de komende periode te herijken en terug te kijken naar onze resultaten van de afgelopen jaren.

In de afgelopen jaren is D66 in Wageningen een belangrijke coalitiepartij gebleken. We vormen een schakel tussen verschillende partijen en mede daardoor hebben we onze verkiezingsbelofte uit 2018: Goed Werk, Goede Zorg, Goed klimaat in een Groene stad waar gemaakt.

Zo werd Wageningen benoemd tot Groenste stad van Nederland, is het onderzoek 'Vertrouwen Werkt' succesvol afgerond en is het bijverdienen in de bijstand bij parttime werk een voorbeeld voor andere gemeenten. Nu zetten we samen met de raad stappen om vrijwilligerswerk en een duurzame uitstroom naar werk nog meer een plek te geven in het Wageningse beleid. Want werk is meer dan inkomen: werk zorgt voor erkenning, waardering en sociaal contact; heel belangrijk voor mentale gezondheid.

Op het gebied van zorg hebben we ingezet op het bieden van vroegtijdige hulp en maatwerk om zo te voorkomen dat mensen (zwaardere) zorg nodig hebben. De coronaperiode is voor veel mensen een moeilijke tijd: mensen zijn ziek geworden of kampen met langdurige klachten, anderen hebben geliefden verloren of hebben door de maatregelen minder contact gehad dan voor corona. Voor ondernemers, werknemers en mensen met tijdelijke contracten brak een onzekere tijd aan. Het krachtige netwerk van welzijns- en vrijwilligersorganisaties heeft nogmaals bewezen dat het loont om samen te werken aan een leefbare en sociale stad. Hartverwarmende initiatieven, samenwerkende ondernemers, een markt vol terrassen, de Wageningse cultuurzomer en het uitvoeringsprogramma binnenstad zijn voorbeelden van wat deze tijd ons gebracht heeft.

Op het gebied van klimaat en groen zijn er flinke stappen gezet, alhoewel het natuurlijk nooit snel genoeg gaat. Zo is de Regionale Energie Strategie vastgesteld, wordt het eerste zonnepark op de Haarweg gebouwd en zijn er impulsen gegeven aan verduurzamen en vergroenen. De visie op ons buitengebied en de visie op de Eng zijn vastgesteld en het landschapsfonds staat in de steigers.

De afgelopen periode lag veel nadruk op financiën. Dankzij alle inspanningen zijn de financiën weer in balans en is er ruimte gemaakt om te investeren in de stad. Ook is er meer inzicht in de ambities, resultaten en financiën, waardoor de raad beter haar taakstellende en controlerende taak kan uitvoeren. We vinden het belangrijk dat er goed inzicht is waar het geld naar toe gaat en wat de stad hiervoor terug mag verwachten. Een ander mooi resultaat is dat er een investeringsfonds voor de stad is ingericht, waardoor o.a. de lang gekoesterde wens om het erfgoed van Wageningen te versterken door het herstellen van de gracht, binnen bereik komt.

D66 ziet de ontwikkeling van de verstedelijkingsopgave van Wageningen (40.000 extra woningen in de regio FoodValley) als een kans om het unieke dat Wageningen te bieden heeft te versterken en we willen zorgen dat iedereen mee kan doen. Dit betekent een fijne plek om te wonen, te werken, te ondernemen, te ontspannen en te zijn. Want er is ruimte voor iedereen in Wageningen. En juist door samen te werken kunnen we Wageningen laten bruisen en versterken. Dit doen we door rekening te houden met mensen, natuur, klimaat en de economie.

Kijken we vooruit, dan wil D66 in 2022 graag de grootste partij van Wageningen worden en de stad blijven besturen. De afgelopen vier jaar hebben we ons met hart en ziel ingezet voor Wageningen: transparant, constructief, realistisch en optimistisch. We hebben vertrouwen in onze stad, onze inwoners, ondernemers en al die organisaties die Wageningen maken tot de internationale, open en fijne stad die het nu is.

Maud Hulshof
Lijsttrekker D66
Wageningen

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green rectangular background.

Wageningen vanaf de Pabstendam

Inclusief, toonaangevend en in balans

Wageningen is een wereldstad in zakformaat, klein van schaal, maar groot van formaat. Deze twee eigenschappen maken Wageningen uniek. Dat unieke aan onze stad koesteren we niet alleen, we willen het versterken en duurzaam zekerstellen voor de toekomst.

Hoe verschillend alle Wageningers ook zijn, wat hen bindt is de liefde voor deze mooie en eigenzinnige stad. Waar we de komende vier jaar aan willen werken is het vieren van onze vrijheid om verschillend te zijn, om juist door onze verschillen ook onze overeenkomsten te zien en te koesteren. Niets is zo leuk om te leren hoe een ander iets doet, ergens naar kijkt, iets aanpakt. Het verruimt onze blik, verrijkt onze gedachten en daarmee onze wereld.

We vinden dat een unieke stad als Wageningen ook een unieke plaats in de regio, het land en de wereld mag innemen. We willen de positie van Wageningen verder uitbouwen en zorgen dat deze meerwaarde oplevert voor de stadseconomie, voor de inwoners en voor haar bezoekers.

Een kleine stad heeft een beperkt aantal mensen, beperkte ruimte en een beperkt budget en we vinden dan ook dat we naar een goede balans moeten streven tussen wat we kunnen en willen doen. Hierbij moeten we als overheid telkens de vraag stellen: waar zijn we goed in en waar bieden we meerwaarde, zodat we met onze beperkte mensen en middelen de meeste toegevoegde waarde kunnen leveren voor zoveel mogelijk inwoners, bedrijven en organisaties.

In dit verkiezingsprogramma gaan we daar dieper op in. We hebben het programma ingedeeld in 3 delen: het sociaal domein, het fysieke domein, en de organisatie.

Op hoofdlijnen zetten we ons in voor:

- Een inclusieve stad. Sociaal, gericht op ontwikkeling, kansen en mogelijkheden voor iedereen.
- Een toonaangevende stad. Leidend als het gaat om cultuur, innovatie, duurzaamheid, groen en experiment.
- Een stad in balans: Een goed bestuurde en bestuurbare stad, met een gezonde financiële positie.

Laura Kaper
Fractievoorzitter

HET SOCIALE DOMEIN

Verbinding door sport en cultuur

Sport en cultuur zijn de belangrijke pijlers voor zelfontplooiing en ontmoeting. Creativiteit en bewegen dragen namelijk bij aan de fysieke en mentale gezondheid en aan levensplezier.

Bij sportieve en culturele activiteiten komen mensen buiten hun eigen kring van werk en opleiding om activiteiten te ontplooiën met Wageningers met diverse culturele en sociale achtergronden. D66 ziet sport en cultuur daarom als één beleidsveld. Sport en cultuur verbinden en versterken elkaar in deze rol.

Zo kan bijvoorbeeld het project 'Brede Motorische Ontwikkeling' voor kinderen van 7-12 jaar, gecombineerd worden met het gelijksoortig project op cultuurgebied 'Brede Culturele Ontwikkeling'. Hierbij kunnen kinderen kennismaken met verschillende culturele disciplines.

Om een ander voorbeeld te noemen: waar culturele verenigingen voortdurend op zoek zijn naar ruimte, kan deze ruimte gevonden worden in sportfaciliteiten, zowel voor repetitie als voor opslag van bijvoorbeeld muziekinstrumenten of decorstukken.

Speerpunten:

Culturele broedplaats - een sport- en cultuurakkoord - iedereen moet mee kunnen doen, denken en beleven

Zichtbaarheid

Sport en cultuur kunnen meer zichtbaar zijn in de binnenstad. D66 denkt aan meer kunst in leegstaande winkelpanden en aan een vaste kraam op de markt waar verenigingen en kunstenaars zich kunnen presenteren. Ook ziet D66 parken en pleinen als ideale plekken om toestellen te plaatsen die tot bewegen uitnodigen. We willen een openbare ruimte creëren waar verenigingen in de open lucht kunnen repeteren of zich kunnen presenteren. Dat zou bijvoorbeeld kunnen aan het (voorheen) Beuningplein achter de HEMA.

Amateurkunstverenigingen zijn voor hun inkomsten voor een belangrijk deel afhankelijk van betalende bezoekers. Reclame-uitingen in de openbare ruimte zijn nodig om de inwoners te attenderen op producties. D66 wil dat de gemeentelijke belasting voor reclame in de openbare ruimte wordt kwijtescholden voor amateurclubs. Want zichtbaarheid is belangrijk.

Geld voor cultuur

Er is al vele jaren bezuinigd op de cultuursector. Daar waar geld beschikbaar komt, wil D66 dit besteden aan actieve cultuurparticipatie van amateurbeoefenaars. Dat betekent met name ruimte voor beoefening en voldoende financiële ondersteuning waardoor amateurverenigingen professionele begeleiding kunnen behouden. Ook deelname aan cultuuractiviteiten dient voor alle Wageningers mogelijk te zijn zodat culturele ontplooiing voor iedereen kan.

Fair Practice

Ondernemers in de cultuursector worden regelmatig benaderd met de vraag om een productie te leveren, gratis of tegen zeer geringe betaling. De landelijke fair practice code wil het verdienvermogen en de ontwikkelingsperspectieven in deze sector verbeteren. D66 zal ogen en oren open houden en waar mogelijk ondersteunen waar dit van toepassing is.

Cultuurnomaden

Na het verdwijnen van het Venster staat Cultureel Wageningen te springen om een vaste broedplaats waar verenigingen en cultuurliefhebbers elkaar ontmoeten en inspireren. Waar opslag mogelijk is voor bijvoorbeeld decorstukken en instrumenten, zonder de voortdurende druk om steeds weer op zoek te moeten naar andere tijdelijke oefenruimte en andere tijdelijke opslagruimte. D66 wil

dat dit met hoge prioriteit gerealiseerd gaat worden. Zolang er geen broedplaats gerealiseerd is, moet worden gekeken waar sportaccommodaties, scholen etc. tijdelijk in de behoefte aan oefenruimte en opslag kunnen voorzien.

Cultuurraad

In plaats van een cultuurcoördinator ziet D66 liever dat er vanuit de samenleving een Cultuurraad wordt opgericht, analoog aan de huidige Sportraad. Daarmee ontstaat ook een duidelijke gesprekspartner voor de gemeente en een cultureel netwerk voor de verenigingen. Wageningen kan dan ook cultuurverkiezingen organiseren zoals gedaan wordt binnen de sport, om daarmee het netwerk voortdurend te versterken.

Sportakkoord/ Cultuurakkoord

In 2020 is er hard gewerkt aan een lokaal Sport- en Beweegakkoord, dit akkoord voorziet in een wens vanuit de sportwereld. Namelijk dat er laagdrempelig en snel goede ideeën kunnen worden opgepakt die met beperkte middelen gefinancierd kunnen worden. Dit Sportakkoord houdt in 2022 op te bestaan omdat het rijk de financiering stopt. D66 ziet het als een groot gemis als deze subsidie helemaal verdwijnt en zou graag dit bedrag uit de gemeentelijke middelen, onder vergelijkbare voorwaarden, beschikbaar willen stellen aan het Sportakkoord, om ook na 2022 vorm te geven aan goede sportieve ideeën uit onze samenleving. Bij voorkeur ziet D66 in combinatie met het Sportakkoord ook een Cultuurakkoord van de grond komen: een gezamenlijk Sport-Cultuurakkoord. Met een Cultuurraad en een Cultuurakkoord kan ook ingezet worden op het tijdig herkennen en begeleiden van talent, zodat na de buitenschoolse cultuureducatie perspectief wordt geboden om verder te ontwikkelen.

Beleidsnota sport

De huidige beleidsnota sport stamt uit 2012 en is inmiddels ingehaald door de tijd. Deze beleidsnota is aan een grondige herziening toe. Verenigingen lijken te leven, ze groeien of krimpen, de sport zelf evolueert, ledenbestanden vergrijzen of verjongen juist of amateursporters blijken topsporttalent te hebben. De eisen en wensen aan trainingslocaties veranderen met deze sporten mee. De gemeente kan zo mogelijk, in samenwerking met de Sportraad, een sterkere regierol op zich nemen bij de verdeling van accommodaties en voorzieningen. Want verenigingen die van oudsher groot zijn en dus meer ruimte ter beschikking hadden zitten soms te ruim, terwijl nieuwe verenigingen die sterk gegroeid zijn te krap zitten. Een veilig klimaat en gebied voor de sportbeoefenaar is van essentieel belang. We streven naar duurzame en veilige sportlocaties voor de langere termijn.

Duurzaam sociaal

Wageningen is een sociale stad en daar staan we vierkant achter. We willen ook echt duurzaam sociaal kunnen zijn en daarom goed kijken naar de manier waarop zorg wordt aangeboden. Dat betekent dat we beschikbare mensen en middelen zo inzetten dat ze het meest effectief zijn.

We vinden het van belang dat er maatwerk wordt geleverd en daarom willen we zorgen voor een passend aanbod op specifieke individuele vragen. Daarbij willen we direct handelen mogelijk maken en wegblijven van bureaucratie en papieren. We willen klant en professional de mogelijkheid bieden om in goed gesprek tot de beste en snelste werkbare oplossing te komen.

Door vroegtijdig en adequaat te handelen willen we zorg en welzijnswerk, waar dat kan, zoveel mogelijk als een tijdelijke ondersteuning inzetten. Zodat we mensen ondersteunen en niet 'gevangen' raken in het systeem.

Speerpunten:

Preventie - handelen voorop en minder administratie - schuldsanering

De coronacrisis heeft ons naast een heleboel persoonlijk en maatschappelijk leed, ook laten zien dat waar mensen uit gevoel van urgentie handelen, er fantastische resultaten kunnen worden behaald. Deze crisissituatie bracht de regels en protocollen wat meer naar de achtergrond en de menselijke handelingskracht naar de voorgrond. Deze kwaliteit en prioriteit willen we graag overhouden.

Preventie en indicatie

Inzet van welzijns- en vrijwilligerswerk heeft laten zien dat als er snel en dichtbij wordt gehandeld, grote en zwaardere zorgvragen voorkomen kunnen worden. Tegelijkertijd willen we dat als er meer nodig is, hier ook direct en snel kan worden gehandeld door het inzetten van passende professionele zorg. Indicatiestellingen en alle vragenlijsten die daarvoor nodig zijn, staan hier dikwijls in de weg en we vinden dan ook dat we daar in de komende periode afscheid van kunnen nemen. Diverse steden gingen ons hierin voor. Preventie blijft een belangrijk thema en we willen dan ook dat Wageningen zich blijft inzetten voor het Nationaal Preventie Akkoord.

Eigen regie, zelfmanagement, E-zorg

Steeds meer zorg en ondersteuning wordt ook digitaal aangeboden. We zien hier veel voordelen van, het geeft mensen meer regie en vrijheid om op een tijd en plaats die handig is, aandacht te besteden aan gezondheid en zorg. We willen dat de gemeente Wageningen inzet op deze digitale vormen van zorg en welzijn. Bij alle digitale functionaliteiten is het ook van belang om een goede verbinding naar fysieke vormen te hebben, zodat het aan de persoon zelf is om te bepalen welke vorm of combinatie het beste werkt.

Samenhang en coördinatie

Veel gezondheidsproblemen staan niet op zichzelf en hebben te maken met een veelheid aan aspecten in iemands leven. D66 heeft oog voor de gehele mens en wil inzetten op zorg en ondersteuning die dit geheel in beeld heeft en aansluiting zoekt met andere velden. Het kan daarbij zijn dat er voor een individu of een gezin verschillende mensen of diensten nodig zijn. Een vaste begeleider kan dan uitkomst bieden, zodat alle verschillende regelingen in samenhang en logisch worden uitgevoerd. Een basisvoorwaarde voor een integrale benadering is een goede samenwerking met het zorgveld en met sociaal welzijn. We willen dat de gemeente voldoende oog heeft voor de capaciteit van huisartsenzorg en thuiszorg.

Contractering

We vinden het van belang dat we in de contractering van zorgpartijen voor zorg- en welzijnswerk de juiste balans vinden tussen continuïteit en vernieuwing. Continuïteit omdat het van belang is dat mensen niet hun hele zorgtraject hoeven aan te passen omdat er door de gemeente nieuwe partijen worden gecontracteerd, tegelijkertijd ook ruimte voor vernieuwing, zodat er ook nieuwe partijen toe kunnen treden en er ook voor Wageningers te kiezen en te veranderen valt als men niet tevreden is.

Mantelzorgers

D66 hecht veel belang aan aandacht en ondersteuning voor mantelzorgers, zeker ook voor jonge mantelzorgers en mantelzorgers voor mensen met psychische problematiek. Dit omdat blijkt dat deze groepen ook in onze stad lastig te bereiken zijn en verhoogd risico lopen om met langdurige ongewenste effecten van het mantelzorgen te maken krijgen.

Jeugdzorg

Alle kinderen verdienen een fijne jeugd, waarin ze kansen krijgen om zich te ontwikkelen tot gezonde, gelukkige mensen. Waar kinderen in veiligheid op kunnen groeien, zichzelf kunnen zijn en hun talenten tot bloei kunnen laten komen. Soms lukt het niet als ouder om je kind die zorg of steun te bieden die nodig is. Dan is het nodig dat er laagdrempelig en professionele hulp geboden kan worden. De gemeente staat ouders en kinderen bij om te voorkomen dat kinderen problemen krijgen en helpt bij het oplossen van zorgen of problemen. Deze ondersteuning is gericht op het bieden van maatwerk, het versterken van regie en het geven van vertrouwen. Dat is immers verankerd in onze kernwaarden en daar staan we voor.

D66 heeft op landelijk niveau sterk gepleit voor een ruimer budget, met goed resultaat. Tegelijkertijd wordt de specialistische jeugdzorg weer landelijk belegd. Deze maatregelen gaan ervoor zorgen dat de begroting van de gemeente weer beter in balans komt.

Jeugdhulp zetten we in via Startpunt. Dat is voor ouders een makkelijk te vinden en herkenbaar aanspreekpunt waarbij de hulpverlening ook beter kan worden afgestemd. In het programma Duurzaam Partnerschap jeugd wordt gewerkt aan het versterken van het netwerk om ouders en kinderen heen via het uitgangspunt “eerst buurten dan zorgen”. Het verbeteren van de regie voor zowel gemeente als ouders en het verbeteren van de samenwerking tussen verschillende (gespecialiseerde) hulpverleners en huisartsen in dit

programma ziet er veelbelovend uit. Door laagdrempelig en preventief te werken, kunnen zwaardere zorgtrajecten worden voorkomen. Zo werken we naar een systeem waarbij er op tijd extra hulp wordt ingezet als het nodig is, en hulp wordt afgeschaald wanneer het weer kan. Dat is goed voor de kwaliteit van de hulpverlening én de financiën. Om op langere termijn ook de balans in het budget te vinden, zijn we voorstander van een inkomensafhankelijke bijdrage. Ook in de jeugdzorg willen we dat het handelen voorop komt te staan en dat de papierafhandeling op de tweede plaats komt. Als ouders en kind er niet uitkomen, moet laagdrempelige zorg en ondersteuning altijd mogelijk zijn. Op den duur zal dat altijd winst opleveren voor de samenleving.

Schuldenaanpak

Elke Wageninger kan zelf prima financiële keuzes maken. Waar dat niet lukt willen we hulp bieden. Voor sommige mensen kan het soms moeilijker zijn om schulden af te betalen of om boetes te betalen. Daar komt bij dat de schuldsanering in Nederland complex is en aanspraak erop maken is niet een vanzelfsprekendheid. Daarom wil D66 mensen helpen die vanwege schulden in de problemen zitten en waarvoor schuldsanering geen uitkomst biedt. Boetes opgelegd door de overheid zijn hiervan een voorbeeld. Die vallen niet onder de schuldsanering. Kleine bestuurlijke overtredingen leiden al snel tot torenhoge boetes en voor mensen met een kleine beurs kan dat jarenlang ellende betekenen. D66 wil dat mensen die geen uitzicht hebben op het tijdelijk terugbetalen van een hoge boete, tegemoet komen door de boete over te nemen.

Onderwijs en Ontwikkeling

Het beste dat we elkaar kunnen geven is een gevoel van eigenwaarde, zelfvertrouwen en een goede opleiding. Onderwijs is en blijft een van de belangrijkste pijlers onder een open en gelukkige samenleving. Onderwijs is ook de plaats waar aan inclusiviteit kan worden gebouwd. Door elkaar tegen te komen, vanuit verschillende wijken, huizen en achtergronden. Het elkaar leren kennen, samen spelen, samen leren en elkaar stimuleren om het beste uit jezelf naar boven te halen is iets waar iedereen aan mee kan doen.

Scholen zijn daarmee fantastische plekken voor groei en ambitie. En ook al heeft iedereen andere talenten en kwaliteiten, leren van elkaar en met elkaar heeft meerwaarde.

Samen met Wageningse onderwijsinstellingen dragen we zorg voor passende ondersteuning en huisvesting. Als gemeente kunnen we samenwerking tussen schoolinstellingen stimuleren en faciliteren en kunnen we sommige lesprogramma's steunen. We gaan graag in gesprek.

We willen in Wageningen inclusieve scholen stimuleren, een goede basis bieden voor praktische geschoolden en laaggeletterdheid uitbannen.

Speerpunten:

Inclusief onderwijs en gelijke kansen - achterstanden aanpakken en voorkomen – samenwerking

Inclusieve scholen

Juist omdat scholen zo algemeen zijn, zijn het mooie plaatsen voor verbinding en ontwikkeling. We willen alle Wageningse kinderen de beste start geven en de beste kansen voor later. Hierbij vinden we het ook van belang dat kinderen zowel mensen uit hun eigen omgeving leren kennen, als ook kinderen met hele andere achtergronden. Daarom willen we dat kinderen uit dezelfde buurt samen naar school kunnen gaan. Voor leerlingen met verschillende onderwijstypen vinden we het van belang dat zij door dezelfde deur gaan, ook al is de opleiding die ze volgen een andere.

Maakindustrie en vakwerk in opleidingen

Naast het universitair onderwijs hebben we in Wageningen nog een paar parels op het gebied van het hoger en beroepsonderwijs. Het praktijkonderwijs van Pantarijn, Aeres en de Horeca en Bakkerij Vakschool staan bijzonder goed aangeschreven. Als D66 vinden we elk talent belangrijk, zeker ook in de maakindustrie. Het VMBO heeft bijvoorbeeld een uniek technieklaboratorium waar leerlingen leren werken met 3D-printers en robots programmeren. Wageningen heeft op onderwijsgebied een mooie voedingsbodem voor praktisch talent. En dat hebben we nodig. Er zijn namelijk tekorten in praktische beroepen in bouw, ICT en persoonlijke dienstverlening. Ook in Wageningen. D66 wil hieraan aandacht geven en het belang van het VMBO en MBO uitdragen.

Samenwerken tussen en met scholen.

In de samenwerking tussen gemeente en scholen blijven we een goede dialoog voeren om na te gaan waaraan we echt kunnen bijdragen. Belangrijke opgaven zoals het klimaatneutraal maken van schoolgebouwen, het toekomstige lerarentekort door vergrijzing, vakdocenten voor sport- en cultuuronderwijs en behoud van het Speciaal Basis Onderwijs in Wageningen gaan we gezamenlijk aan.

Optimale ontwikkelkansen, gezondheid, natuur en cultuur

We willen dat alle kinderen optimale ontwikkelkansen hebben. Hierbij hoort ook gezond opgroeien, sporten en bewegen, natuur- en cultuureducatie. We willen zorgen voor een preventie-agenda en stimuleren de aanpak Gezonde School. Voor het stimuleren van natuuronderwijs werken we samen met het Groene Wiel en voor het cultuuronderwijs continueren we activiteiten in het kunstmenu. Samen met het primair onderwijs wordt een plan gemaakt voor kansenaanpak waarbij de gemeente het primair onderwijs steunt om extra leertijd of ondersteuning bij taal en rekenen te organiseren voor leerlingen. Ook initiatieven op het gebied van ouderbetrokkenheid kunnen rekenen op extra steun. D66 wil ruimte voor maatwerk per school. Scholen kunnen bijvoorbeeld kiezen voor een schakelklas, een extra onderwijsassistent of voor het investeren in extra taalonderwijs.

Wijkfunctie school, gebruik ruimte

Brede scholen en integrale kindcentra bieden de mogelijkheid voor het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar (en ouder). In deze kindcentra kunnen voorzieningen integraal worden aangeboden. De openingstijden dienen ruim te zijn en sport en cultuur moeten hier ook een plek krijgen. Bij nieuwbouw van scholen betrekken we ook de kinderopvangorganisaties.

Goed Onderwijs

We streven naar goed onderwijs in Wageningen voor iedereen. Met behulp van vroeg- en voorschoolse educatie willen we alle kinderen gelijke kansen geven op een leerrijke omgeving. Een leeromgeving waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat en er aandacht is voor wat er nodig is op het gebied van sociale, schoolse en persoonlijke ontwikkeling. Hierin heeft de gemeente samen met de scholen een verantwoordelijkheid. We willen een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen van 0 tot 12 jaar en we willen ouders stimuleren hieraan deel te nemen, zodat ieder kind een goede startpositie heeft en gestimuleerd wordt het beste uit zichzelf te halen. Om onderwijsachterstanden te voorkomen zetten we in op schakelklassen, zomerscholen of een verlengde leertijd. Kinderen met een taalachterstand krijgen in kleine groepjes taallessen om hun woordenschat op niveau te brengen.

Ook hier willen we zorgen voor samenhang en daarom de geldstromen van peuterspeelzaalwerk, onderwijs- achterstandenbeleid, kinderopvang en VVE integreren, zodat voorzieningen en programma's tot stand kunnen komen voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

Rol bibliotheek (BBLTHK)

De BBLTHK heeft een centrale rol in Wageningen; ze draagt bij aan verbinding, cultuur, aan leven lang leren, het aanleren van digitale vaardigheden en maakt lezen laagdrempelig. Kortom de BBLTHK is van onschatbare waarde. De bibliotheek kan onderwerpen oppakken die op dit moment op het bordje van de school terechtkomen zoals burgerschap en digitalisering/digitale vaardigheden. De BBLTHK kan helpen in het terugdringen en voorkomen van laaggeletterdheid. D66 wil laaggeletterdheid helemaal uitbannen en taalniveaus opkrikken. Een voldoende taalniveau is een belangrijke voorwaarde voor iedereen om volwaardig mee te kunnen doen.

Arbeidsmarkt

D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. Wij willen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen. Want werk leidt tot zelfredzaamheid en ontplooiing. Bovendien draag het bij aan geluk. Wij vinden dat prestaties beloond moeten worden, en tegelijkertijd dat welvaart moet worden gedeeld. Wie niet (meer) kan werken of niet (meer) voor zichzelf kan zorgen, verdient steun van de samenleving, en dus ook van de gemeente. D66 wil inwoners zonder baan niet gevangen houden in een uitkering. Wij willen dat de gemeente deze mensen op weg helpt zelf actief een plaats te verwerven op de arbeidsmarkt of in het vrijwilligersleven.

Speerpunten:

Vertrouwen werkt - werken moet lonen - meer maatwerk bieden

In Wageningen vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen, sociaal en economisch.

Daarom werkt de gemeente actief samen met WOC en worden samenwerkingen van MKB en MBO/HBO/WO gestimuleerd. Met regio Foodvalley en Foodvalley NI worden goede contacten onderhouden en daar worden initiatieven besproken die bijdragen aan het samen zorgen voor een gezonde arbeidsmarkt. Het verbinden en bevorderen van contacten met bedrijven die zorgen voor werkgelegenheid, de leefbaarheid van de stad vergroten of jongeren helpen bij het kiezen van de juiste opleiding, vinden we belangrijk. Lokaal werkgeverschap kan worden gestimuleerd door het aantrekken van praktijkstages, proefplaatsingen, aanpassing van de werkplek en begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Vertrouwen werkt en verdienen loont

Terwijl de participatiewet uitgaat van wantrouwen, gaat D66 uit van vertrouwen. Zo heeft het onderzoek naar het experiment met de bijstand in Wageningen laten zien dat vertrouwen werkt en verdienen loont. We willen de komende vier jaar deze lijn vasthouden en uitbouwen. Daarom willen we nog meer hobbels weghalen die mensen in de bijstand ondervinden als ze zich weer in het werkende leven gaan begeven. Dat kunnen we doen door te kijken naar wat iemand kan en naar wat er nodig is om op eigen kracht weer verder te kunnen. Concreet zetten we in op een vaste begeleider die mensgericht werkt, op ondersteuning en scholing waar nodig en blijven we inzetten op maatwerk. We zien de bijstand zoveel mogelijk als een tijdelijke regeling voor als het even tegenzit en samen vinden we dan een weg naar duurzame financiële zelfstandigheid. Het staat voor ons buiten kijf dat bijstandsgerechtigden een significant deel van hun verdiensten uit parttime werk mogen houden, zodat verdienen daadwerkelijk loont.

Leerwerkloket

Om iedereen aan het werk te houden of te krijgen stimuleren we deelname aan het werkleerloket van de regio Foodvalley. Een meer flexibele inzetbaarheid door een veranderende arbeidsmarkt vraagt om goede ondersteuning in de vorm van advies en scholingsvouchers. Daar komt bij dat D66 vindt dat in de snel veranderende maatschappij een leven lang leren nodig is. Gelukkig is het vooral ook leuk om beter te worden in het eigen vak of om een heel ander vak te leren. Via korte cursussen of via leergangen, bijleren kan op vele manieren en geeft ook beroepstrots.

Samenwerking bedrijven

In Wageningen zijn diverse bedrijven die tijdelijke arbeidskrachten zonder specifieke kwalificaties nodig hebben. We willen inzetten op een goede samenwerking met deze bedrijven zodat mensen die weer aan het werk willen en onzeker zijn over hun kwaliteiten, makkelijk terecht kunnen en via werk weer hun passie en richting terugvinden. In een omgeving die veilig is en te overzien is. De regel 'work first, qualify later' staat ons hierbij voor ogen. De manier waarop de Koekfabriek dit toepast is hiervan een goed voorbeeld en we zouden graag willen dat dat op meerdere plekken gebeurt.

Locaal werkgeverschap

We willen stimuleren dat MBO-leerlingen stage kunnen lopen in onze eigen stad. Onze ambitie is om van alle Wageningse organisaties erkende leerbedrijven te maken. De gemeente en al haar (lokale) partners en leveranciers, groot en klein, geven het goede voorbeeld. Wij willen een inclusieve arbeidsmarkt die mooie kansen biedt voor leerlingen met een praktische scholing. Door stages bij Wageningse organisaties, een gemeente die startende ondernemers echt op weg helpt en ruimte voor kleinschalige maak- en artistieke industrie te bieden. Van meubel- en instrumentenmaker, van bouwvakker tot bakker of van boer tot kweker. In een omgeving waar ook ruimte is voor kunst en ontwikkeling. Bij voorkeur zien we een maakindustrie die in onze circulaire en inclusieve economie een sleutelrol speelt door hergebruik van materialen en die werk en stages biedt voor mensen die kansen aangrijpen om mee te doen met de maatschappij.

WerkgeversServicepunt

Wageningen werkt binnen de regio Foodvalley samen met het WerkgeversServicepunt. Op deze manier worden werkgevers gefaciliteerd om de juiste mensen te vinden. Ook voor personeelsvraagstukken en vragen over regelingen kunnen bedrijven daar terecht. D66 wil dat Foodvalley nog meer een economische topregio wordt met volop spin off voor Wageningen.

Veiligheid

Wageningen is een veilige stad en dat willen we zo houden. Iedereen moet altijd veilig over straat kunnen. Zonder veiligheid is er geen vrijheid, democratie of recht. De gemeente heeft een rol in het beschermen hiervan door criminaliteit en overlast tegen te gaan. Dat willen we constructief en duurzaam aanpakken.

Wageningen is een regenbooggemeente omdat we inclusiviteit cruciaal vinden. Hoe je er ook uitziet, ongeacht kleur, geaardheid of beperkingen, iedereen moet veilig over straat kunnen.

Veiligheid heeft de afgelopen jaren ook een ander gezicht gekregen. Het gaat ook om digitale veiligheid, bescherming van privacy en corona. Daar willen we voldoende aandacht aan geven.

Speerpunten:

Een veilige stad met een veilige omgeving- ondermijning - digitale veiligheid

Veilige leefomgeving

Een veilige omgeving creëren we samen. In een inclusieve samenleving zorgen we voor elkaar en zijn we betrokken bij onze omgeving. Met burens, in de wijk en op school. Mede daarom zorgen wij voor fysieke veiligheid op scholen en in straten door het slim inrichten van gebouwen en openbare ruimten. Licht en openheid, maar ook schoolstraten die (auto)verkeer vertragen of uitnodigen tot voorzichtig rijden door bijvoorbeeld veel groen of fietsstraten.

Veiligheid betekent ook dat we criminele netwerken binnen Wageningen monitoren, controleren en zorgen dat de aantrekkende werking hiervan op jongeren afneemt. Wij zijn reëel genoeg om te beseffen dat we deze netwerken niet helemaal kunnen uitbannen. We moeten zorgen dat de (zwaardere) criminaliteit geen voedingsbodem vindt in Wageningen. Een goede samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de gemeente, andere overheden en de politie is daarvoor nodig.

Lange-termijn-oplossing voor overlast

De cijfers voor winkeldiefstallen en overlast door verward gedrag stijgen in Wageningen al jaren. D66 wil investeren in de mogelijk achterliggende problematiek van deze mensen. Niet iedere winkeldief steelt voor de adrenalinekick, sommige mensen worden gedwongen door een stem in hun hoofd of moeten door geldproblemen kiezen tussen honger of winkeldiefstal. Door deze mensen, naast een gepaste straf, ook de benodigde hulp te bieden kunnen we recidivering verminderen.

Wageningen kent veel maatschappelijk betrokken ondernemers, de stap naar aangifte en politie is voor hen soms lastig. Het doorverwijzen naar de juiste hulp zou een laagdrempelige, voor de hand liggende optie moeten zijn.

Digitale veiligheid

Elk jaar verwerkt de gemeente meer en meer digitale gegevens van burgers. Steeds grotere datasets zijn het gevolg. Deze schaalvergroting vraagt om een uiterst zorgvuldige omgang met de risico's die verbonden zijn aan digitale opslag. D66 wil dat de gemeente investeert in het op orde brengen van de gemeentelijke datasystemen, zodat deze voldoende beveiligd zijn om lekken en hacken te voorkomen.

Privacy risico's moeten volgens een vaste methode (een zogenaamde PIA, Privacy Impact Assessment) onderzocht worden voordat de gemeente gegevens verzamelt of bestaande gegevensbestanden koppelt. Daarmee borgen we de privacy van onze inwoners.

Privacy

Een belangrijk onderdeel van veiligheid is je vrij voelen zonder het gevoel te hebben dat iemand over je schouder meekijkt. Het bewaken van de privacy van de inwoners van Wageningen is daarom van belang. Dat geldt voor zorgvuldige naleving van de AVG maar ook voor ontmoedigen van video surveillance en het gebruik van particuliere drones.

HET FYSIEKE DOMEIN

Klimaat, Omgeving en Milieu

Wageningen heeft voldoende plannen om klimaatneutraal te worden. In de afgelopen jaren is ca. 30% van haar klimaatdoelen gerealiseerd. Dit is niet gering, maar we zijn er ook nog niet. Om klimaatneutraal te worden is er nog veel te doen en zoals de recente wateroverlast heeft laten zien; het klimaat wacht niet op ons. D66 wil in de komende periode versnellen op de uitvoering van alle plannen, zorgen dat 'zon op dak' voor 80% is gerealiseerd en dat er dubbele cijfers worden behaald in de besparing van energie.

Verder willen we werken aan een nog groenere stad, en aan een model waarin groen niet als kostenpost maar als een waarde wordt gezien. Groen wordt wat ons betreft een integraal onderdeel van de stad.

Speerpunten:

Energietransitie - duurzame stad, met duurzame ondernemingen en duurzame landbouw- biodiversiteit

Energieopwekking en energieopslag

We zetten in op zo snel mogelijk realiseren van zonnepanelen op alle beschikbare daken. Dit doen we door ook de mogelijkheid van het huren van zonnepanelen onder de aandacht te brengen. Er zijn diverse leveranciers die zonnepanelen verhuren en daarmee kan iedereen binnen het bestaande energiebudget overgaan op zonne-energie. Marktpartijen leveren binnen een aantal weken. Hiermee kunnen we een ongekennde versnelling organiseren in de energiedoelstellingen. Zonder dat dit extra kosten met zich meebrengt voor huizenbezitters/huurders of de gemeente.

Zonnetfolie is een goed alternatief voor daken van kantoor en bedrijfsgebouwen die voor zonnedaken niet de juiste constructie hebben. Gebruik ervan willen we stimuleren.

Zonnevelden hebben we nodig om onze ambities voor het klimaat waar te maken. We zijn ervoor om deze vlot en goed ingepast aan te leggen. Hoe sneller dit kan, hoe beter voor ons klimaat. We vinden het waardevol als hierbij lokaal eigenaarschap mogelijk is, maar dit mag niet vertragend werken. De ontwikkelingen in alternatieve energieopwekking gaan snel en we zien in de toekomst kansrijke en minder ruimte-intensieve mogelijkheden. Tot die tijd zijn zonnevelden - die geen zware funderingen vergen - een goede tussenoplossing om voortvarend aan de slag te gaan met de energietransitie. D66 wil als randvoorwaarden stellen dat ontwikkelaars van zonneparken de biodiversiteit moeten stimuleren. Dan is dat misschien ook de beste garantie voor het duurzaam open houden van ons landschap. Immers waar zonneweides zijn, kan niet worden gebouwd. Datzelfde geldt ook voor windmolens die een vrije zone met zich meebrengen. Omdat energie uit zon en wind afhankelijk is van het weer, is het belangrijk dat we energie ook lokaal kunnen opslaan. Met de aanleg van smart-grid en buffering, kunnen we hier een slag in maken. We willen dat Wageningen zich inzet voor deze faciliteiten. Daarnaast willen we dat Wageningen toonaangevend is in de warmtetransitie. We willen dat de plannen voor het Warmtenet concreet worden gemaakt, en dat de wijkplannen voor het ontkoppelen van aardgas verder worden uitgewerkt.

Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed en monumenten

Goede isolatie en energiebesparing zijn de beste middelen om tot een goede energiebalans te komen. Dat geldt voor alle soorten panden. We vinden dat de gemeente Wageningen daar zelf het goede voorbeeld in moet geven en willen het gemeentelijke vastgoed zoveel mogelijk verduurzamen. Dit geldt ook voor schoolgebouwen; reductie in energiekosten komt ten goede aan het onderwijs. Naast de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed wil D66 ook inzetten op het bieden van meer vrijheid voor de verduurzaming van monumentale panden. Het moet makkelijker worden voor eigenaren van (gemeentelijke) monumenten om hun panden te verduurzamen. We willen dat er integraler en minder rigide wordt beoordeeld, zodat verduurzaming en behoud van stadsgezicht hand in hand kunnen gaan.

Duurzaam ondernemen en verspilling

D66 wil dat de gemeente zich inzet om het ondernemers makkelijker te maken duurzame beslissingen te nemen. Wij zijn voorstander van een korte keten, het maximaal benutten van grondstoffen en het tegengaan van verspilling. We willen dat Wageningen zich in de komende periode daarvoor blijft inzetten, zowel via het platform Wageningen Duurzaam als in regioverband in het programma Foodvalley circulair.

Kringlooplandbouw

Net als de energievoorziening, moet ook de landbouw veranderen naar een vorm die meer recht doet aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid. Kringlooplandbouw is de verzamelnaam waaronder een veelheid aan oplossingen schuilt die bijdragen aan kortere ketens, hergebruik van reststoffen en het voor meerdere doelen benutten van inspanning, producten en energie. Wageningen heeft een enorme kennis op dit gebied en kan een voorbeeldrol nemen voor de hele regio. Niet in kwantiteit, maar in kleinschalige, lokale experimenten die praktisch en schaalbaar zijn. Dit alles komt ook ten goede aan dierenwelzijn. Ook stroteelt en voedselbossen zijn kansrijk in Wageningen.

Groene leefomgeving en biodiversiteit

Een groene leefomgeving maakt gelukkig, is gezond en zorgt voor meer berging van water. Dit zijn belangrijke redenen om in te zetten op meer groen. Het afkoppelen van regenwater van het riool draagt bovendien bij aan een betere waterhuishouding en bespaart rioolzuiveringskosten. Groen, met name bomen, zorgt dat fijnstof sneller neerdaalt uit de lucht. Dit is beter voor de gezondheid van mensen. Groen geeft vermindering van hittestress en wateroverlast. Belangrijk in ons veranderende klimaat. Biodiversiteit is belangrijk voor behoud van natuur en ecosysteem, dus van groen. In Wageningen dragen we hieraan bij door de versterking van de ecologische hoofdstructuur met behoud van Gelderse Natuur Netwerken gebieden die dienen als groene bufferzones rond de mooie Natura 2000 gebieden.

De komende periode willen we bewoners nog meer bewust maken van het belang en het plezier van een groene tuin en de eenvoudige en praktische stappen die zij zelf kunnen nemen in de tuin of op het balkon. Wat D66 betreft stimuleert de gemeente bij nieuwbouw en renovatie samen met de projectontwikkelaar en/of woningbouwvereniging het aanleggen van groene tuinen.

Ook willen we natuur onderdeel maken van de verstedelijkingsopgave waarvoor we ons gesteld zien. We willen hierbij inzetten op experimenten met voedselbossen, groenbeheer door de buurt en het zo ecologisch mogelijk inzetten van bermen en geluidswallen, zoals straks aan de Nijenoord Allee.

Als groene gemeente met een groene uitstraling past een samenwerking met burgers en scholieren in groene living labs van de WUR uitstekend. We willen dat de gemeente Wageningen zich proactief opstelt ten opzichte van experimenten en studieopdrachten van de WUR. Hier is veel synergie te vinden tussen de kennisontwikkeling van studenten en praktische oplossingen voor onze stad.

Wonen en Ruimtelijke Ordening

Wonen in Wageningen vraagt om innovatieve en creatieve concepten. D66 wil doorstroming bevorderen en zorgen voor wijken waar iedereen wonen kan. Daarvoor zijn extra woningen in uiteenlopende woonvormen nodig. Die willen we realiseren op een betaalbare, duurzame en zo groen mogelijke manier. We willen Wageningen nog aantrekkelijker maken voor de inwoners door te investeren in de oude stadsstructuur en daarbij de ruimtelijke structuur verder te verbeteren zodat de stad nog meer een gezellige ontmoetingsplaats wordt met een florerend centrum.

We bevorderen natuurinclusief bouwen. Geluidsoverlast, vervuiling en sluipverkeer willen we terugdringen.

Speerpunten:

Natuurinclusief bouwen - herstel oude vestigingscontouren met gracht - verschillende woonvormen

Verstedelijking

Het is al lang geen nieuws meer, er is een wooncrisis. Prijzen schieten omhoog en het woningaanbod is ontzettend laag. Te weinig woningen voor starters, studenten en ouderen, en lange wachttijden voor de sociale huur. Dat betekent dat een deel van de mensen geen woning kan vinden binnen onze gemeentegrenzen. Mensen die hier opgegroeid zijn en graag bij familie in de buurt willen wonen, mensen die in Wageningen of omgeving werken, studenten die hier willen blijven na hun studie, 50+’ers met uitwonende kinderen die kleiner willen wonen, ouderen die dicht bij de binnenstad en winkels willen wonen. Maar ook mensen die in een sociale huurwoning zitten en daar eigenlijk geen recht meer op hebben. Een deel daarvan wil wel doorstromen om ruimte te maken voor een ander maar kan nergens heen. Daar willen we iets aan doen.

Ook in Wageningen staan we voor een verstedelijkingsopgave. Er zijn ongeveer 4000 woningen extra nodig in en rond Wageningen. We willen hier ruimte aan bieden, maar wel met behoud van de groene kwaliteit van stad en omgeving. We willen een compacte stad houden en zien daarom veel in verdichting in combinatie met gedeelten uitbreiden. We zien potentie in woonlocaties bijvoorbeeld rondom de haven, de driehoek bij de Haarweg en Nude II. We willen in deze verstedelijkingsopgave ruimte bieden aan particuliere initiatieven, alternatieve en innovatieve woonvormen en voorzieningen. Het mag creatiever, innovatiever en flexibeler. Voor verdichting zien we veel in stedelijke wanden met daarin ruimte voor verschillende woningtypen, zodat een mooie mix van Wageningse inwoners ontstaat.

Door daarnaast in en rond het centrum appartementen en stadswoningen voor starters en senioren te realiseren, komen eengezinswoningen vrij en komt de doorstroom op gang.

Verbeteren ruimtelijke structuur

Wageningen is een stad met veel kwaliteiten, maar die zijn ruimtelijk niet altijd even zichtbaar. De entrees tot het centrum zijn niet erg representatief en geven niet de indruk dat er een oude vestingstad achter schuilgaat.

We willen de toegangswegen tot het centrum meer uitnodigend en gastvrij maken, zodat Wageningers en bezoekers zich welkom voelen en zich dichterbij voelen. Daarbij willen we de mooie historische gebouwen en stadsgezichten verbeteren om de stad als geheel meer bezoekers aan te laten trekken. Hiermee krijgen we een gezonde en florierende binnenstad die duurzaam rendabel is.

De openbare ruimte willen we met aandacht voor kwaliteit en ruimtelijkheid aantrekkelijk en toegankelijk maken, zodat er veel mogelijkheden zijn voor alle Wageningers om elkaar te ontmoeten, samen te zijn en samen te bewegen.

Via groen van buiten naar binnen in de stad

We willen het groene buitengebied en de stad beter en zichtbaar met elkaar verbinden. Dit door alle wijken via aantrekkelijke groene routes met de binnenstad, met elkaar en het buitengebied te verbinden zodat iedereen toegang heeft tot groen en het makkelijk wordt te bewegen en recreëren in het groen. Hiermee versterken we de biodiversiteit in de stad maken we de groene kwaliteit beleefbaar voor iedereen in Wageningen, terwijl we tegelijkertijd een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en de verkoeling in de stad.

Natuurinclusieve stad

De vraag naar meer woningen mag niet ten koste gaan van groene ruimte en biodiversiteit in de stad. Natuur en groen zijn ook binnen de bebouwde kom essentieel voor een prettig woon- en leefklimaat. We willen natuurinclusief bouwen tot standaard maken zodat er ruimte blijft voor bomen, vogels, egels en bijen binnen de bebouwde kom. Voor groene oplossingen die hittestress tegengaan. Waar verdichting nodig is, is de ruimte voor groen beperkt. We stimuleren daarom ook slimme oplossingen voor meer groen in de stad, zoals groene daken en groene gevels.

Geluidsoverlast en vervuiling

D66 vindt een gezonde, aantrekkelijke en duurzame leefomgeving belangrijk. Daar hoort beperking van geluidsoverlast bij. Geluidsoverlast kan net als luchtvervuiling zorgen voor ernstige gezondheidsproblemen. Mede daarom zijn we tegen uitbreiding van luchthaven Lelystad en het verleggen van vliegroutes boven Wageningen. Inwoners mogen geen last ondervinden van laagvliegende vliegtuigen.

Mensen moeten veilig en gezond kunnen wonen, werken en recreëren. Bij de aanleg van nieuwe wegen, woningen of bedrijventerreinen letten we goed op de consequenties voor de gezondheid. Slimme geluidswallen, voldoende groen en het gebruik van elektrische auto's worden gestimuleerd. Met verkeersmaatregelen wil D66 het aantrekkelijker maken om de fiets te pakken in plaats van de auto. Ook willen we samen met de provincie zoeken naar manieren om het sluipverkeer terug te dringen.

Economie, innovatie, mobiliteit en bereikbaarheid

Wageningen heeft een prachtige binnenstad die economisch nog veel sterker kan worden als daarop gericht wordt ingezet. We zien een mooie as lopen van het nieuwe Vrijheidskwartier met Hotel de Wereld, de Aula, de Bevrijdingsstraat en het 5 Meiplein tot aan de haven. Door aan het begin en het eind van deze as een point of interest te maken, ontstaat er een logische loop door het centrum, waar alle winkels en horecabedrijven baat bij hebben.

We vinden het belangrijk dat er gericht wordt gezocht naar detailhandel-, horeca- en recreatieve concepten die aansluiten bij wat Wageningen is en nodig heeft. Wat ons betreft horen daar een paar trefwoorden bij: hoofdstad van de regio Foodvalley, kennisstad, innovatie, creatief, cultureel, sportief, maar ook ambachtelijk en een stad van doeners en makers.

Speerpunten:

Actief citymanagement – ondernemerschap ondersteunen en stimuleren – duurzame mobiliteit

Binnenstad

De grote winkelketens zijn belangrijk voor een goede toestroom naar het centrum en betaalbare basisvoorzieningen voor iedereen. Die zijn er en moeten we koesteren. Daarnaast willen we ruimte maken voor meer specialistische, creatieve en ambachtelijke bedrijf/winkeltjes die bezoekers van de landelijke trekkers als Matser en Het Depot een reden geven om de stad in te lopen en Wageningen te ontdekken. Hier zien we werk voor citymarketing en actief citymanagement waarop we de komende periode nog sterker willen inzetten.

Haven

De Wageningse haven heeft een belangrijke economische functie, die nu nog vooral vanuit de industriële waarde wordt ingezet. Naast deze functie, die voor de toekomst op een duurzame manier veiliggesteld moet worden, zien we ook potentie in de recreatieve activiteiten en zien we graag dat de haven ook ruimtelijk meer in verbinding komt met de stad. Een heldere toekomstvisie op dit gebied zien we dan ook graag verschijnen in de omgevingsvisie en wat ons betreft, maakt de ontwikkeling van woningen in en rond dat gebied daar op lange termijn ook deel van uit.

In goed overleg met de betrokken industriële partijen zou hier een mooi nieuw havengebied kunnen ontstaan dat bedrijvigheid met creativiteit en recreatie verbindt.

Recreatie en toerisme

Wageningen heeft een mooi natuurlandschap en een rijke culturele en sportieve historie. We denken dat meer recreanten en toeristen die juist die kwaliteiten zoeken naar Wageningen te trekken zijn. Door op een goed doordachte manier mogelijkheden te bieden, kunnen, met respect voor de natuur, mooie verbindingen worden gelegd. We denken hier bijvoorbeeld aan het doortrekken van fietsroutes, ruiterroutes of recreatieve vaarroutes. Als we als gemeente hier de regie in nemen, kunnen we de condities scheppen om met respect voor historie, natuur en cultuur de balans door laten slaan naar een economisch gezonde stad, die duurzaam geld heeft voor het onderhoud van haar natuur en historische gebouwen.

Wageningen en de WUR

Wageningen vormt mede dankzij de WUR het kennishart van de regio Foodvalley. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente Wageningen de positie van de regio Foodvalley en haar rol daarin versterkt. We willen dat de WUR haar positie verder kan ontwikkelen op het gebied van AgriFood, natuur, duurzaamheid en biodiversiteit. We blijven inzetten op samenwerking met partners en kennisintensieve bedrijven, aan campusvorming en Foodvalley programma's als de Regiodeal en AF2030.

De studenten en medewerkers geven de stad een internationaal karakter en een open geest. Andere Wageningers zorgen juist weer voor realiteit en voeten op de vloer. Dat is het unieke karakter van onze stad en dat koesteren we. Iedereen moet kunnen profiteren van ons mooie ecosysteem. We willen daarom in alle dimensies inzetten op verbinding.

Het ecosysteem rond de campus is een belangrijke economische drager voor de stad. Maar een levendige en succesvolle (binnen)stad is ook belangrijk als voeding voor dat ecosysteem rond de campus. We vinden de samenwerking tussen de stad en de WUR belangrijk om te versterken en te vergroten.

Ook willen we lokaal de vruchten plukken van de kennis om langdurig samen te werken op het gebied van groen, duurzaamheid en voedsel met de WUR. We willen Wageningen nog actiever inzetten als Living Lab, waarbij de studenten, experts en inwoners samenwerken aan een optimale leefomgeving, waar het goed wonen, werken, studeren, recreëren en ondernemen is.

Economie, Innovatie en een inclusieve arbeidsmarkt

Bedrijven als Unilever, TNO Food, IMEC/OnePlanet, FrieslandCampina en CSK kozen voor Wageningen. Doordat grote bedrijven naar Wageningen komen, versterken we onze gehele economie en zijn we nog aantrekkelijker voor andere organisaties. Er ontstaat extra bedrijvigheid en werk. Ook werk voor inwoners met praktische talenten of opleidingen. Deze bedrijven moeten elkaar ook kunnen ontmoeten, omdat veel goede nieuwe ideeën ontstaan waar theoretische kennis en vakmanschap elkaar kunnen vinden.

We willen inzetten op de verbinding tussen de nieuwe bedrijven, die bijvoorbeeld uit Starthub en Startlife van de WUR ontstaan, en de productie, marketing en logistiek die in latere stadia van volwassenheid voor veel banen zorgen voor praktisch geschoolde makers en doeners.

D66 wil de kansen voor praktisch geschoolde ondernemers versnellen door een plek te creëren waar zij alle hulp krijgen om succesvol te starten. Geen doorverwijsloket maar concrete ondersteuning bij administratie, bedrijfsvoering, subsidies en vergunningen.

Post-corona en ondernemers

Het effect van de coronacrisis op de economie van de stad is op dit moment nog niet goed in te schatten. Naast risico's voorzien we ook kansen en die kansen liggen in het lokale ondernemerschap. We denken dat in Wageningen het ondernemerschap in de diensten- en creatieve sector, het "mid- en low tech" starters segment nog versterkt kan worden. Er is een grote behoefte aan mensen die voor praktische beroepen zijn opgeleid. We willen hierin de samenwerking verstevigen met WUR, AERES, CHE, ROC Rijn IJssel met hun ondernemerschapsopleidingen. Ook het ondernemerschap onder statushouders kunnen we nog meer stimuleren. Er bestaan hierover al veel ideeën en initiatieven, maar die kunnen nog beter verbonden worden. Als D66 willen we hierin samenwerken met andere gemeenten die op sommige vlakken al een stap verder zijn. We willen partijen (kennis- en onderwijsinstellingen, ondernemers, banken, COA en gemeente) bij elkaar brengen en bekijken welke ondersteuning en faciliteiten nog nodig zijn om het ondernemerschap in Wageningen effectiever te bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn (micro-)kredieten, subsidies, het organiseren van gedeelde bedrijfsruimten of het organiseren van trainingen. Voor een deel kan voor de financiering van deze activiteiten gebruik gemaakt worden van bestaande corona herstelfondsen, maar ook van subsidies als EFRO en Interreg. Een verbinder/aanjager op dit gebied zien we als een goede stap om hier snel stappen in te maken.

Bereikbaarheid

Belangrijk voor het verhogen van de bezoeken aan de (binnen)stad is de bereikbaarheid. Voor de hele stad is het van belang dat we hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) krijgen dat de kennisas, de woonwijken en ook het centrum goed bereikbaar maakt. Het liefst zien we een lightrail-verbinding tussen station Ede-Wageningen, via WUR, Nijenoord, Kortenoord en de kop van de haven, en een tweede verbinding die de Veluwezoom verbindt vanuit Rhenen via Wageningen en Renkum naar Arnhem. Door in samenhang met de lightrail ook het busnet te verbeteren en strategisch te verleggen, kan ook het autoverkeer tussen Renkum en Wageningen beperkt worden. Het is van belang dat deze wensen worden aangepakt in samenhang met de verstedelijkingsopgave Foodvalley en Arnhem-Nijmegen. Ook de algehele verbetering van het OV in de regio Wageningen-Arnhem moet worden bepleit en worden ontworpen.

Met deze verbindingen woont het grootste deel van de Wageningse inwoners binnen 500m van een halte. In combinatie met een hub langs de A12 met ca. 50 deelauto's, zullen veel Wageningers een andere beslissing nemen over autobezit en kunnen grote hoeveelheden parkeerplaatsen in wijken worden omgezet in groen.

Verder zien we veel mogelijkheden voor fietstaxi's, fietskoeriers en elektrisch vervoer voor het bevoorraden van het centrum en we dagen ondernemers uit hier werk van te maken.

Parkeren

Hoewel we Wageningen als fietsstad zien, zal de auto - zeker als deze in de toekomst elektrisch of op waterstof zal rijden - een factor blijven in onze stad. Door goede parkeervoorzieningen te maken van voldoende formaat kunnen we de auto's van de bolwerken halen, de stadssingels groener maken en de stadsgracht weer openen. Hiermee wordt de oude vestigingscontour weer zichtbaar en ontstaat er publieke ruimte die ingezet kan worden voor ontspanning en verkoeling.

D66 ziet daarom de noodzaak van een strategische geplaatste parkeervoorziening nabij het centrum om de binnenstad autovrij te krijgen en de ambities van de aantrekkelijke stad waar te maken. De hoge investeringen die (ondergronds)gebouwde parkeervoorzieningen met zich meebrengen kunnen worden betaald uit de bouw van aantrekkelijke en stedelijke appartementengebouwen voor onder meer senioren en starters nabij het centrum.

Wageningse markt

ORGANISATIE EN FINANCIËN

Bestuursstijl

D66 staat voor een transparant en verantwoordelijk bestuur. We hechten eraan dat het voor Wageningers helder en inzichtelijk is hoe de stad wordt bestuurd en welke afwegingen worden gemaakt. Inspraak en participatie kunnen in onze stad versterkt worden, daarom wil D66 een aantal concrete veranderingen.

Speerpunten:

Gemeentelijk referendum - burgerberaad – organisatie en samenspel

Het gemeentelijk referendum toegankelijk maken

Wageningen heeft een gemeentelijk raadgevend referendum sinds 2006. Er wordt echter nooit een referendum aangevraagd, dat komt doordat de drempel veel te hoog is. Momenteel moeten 2.250 handtekeningen worden verzameld, mensen moeten langskomen in het gemeentehuis om deze handtekening te zetten. D66 wil de drempel voor fysieke handtekening verlagen en digitaal ondertekenen mogelijk maken. Op deze manier wordt het gemeentelijk raadgevend referendum toegankelijk voor inwoners.

Het burgerberaad (willekeurige selectie van inwoners) in de praktijk brengen

De afgelopen jaren is gepraat over democratische vernieuwing, de komende jaren dient dit in de praktijk te worden gebracht. D66 wil daarom een relevant beleidsterrein neerleggen bij een groep aselekt gekozen burgers, een burgerberaad. Op deze manier kunnen zonder partijpolitieke inmenging, maar in verbinding met de Wageningse bevolking, beslissingen worden genomen.

Minder vastleggen in het coalitieakkoord / raadsakkoord

Democratie is een genuanceerde afstemming tussen vrijheid en gelijkheid en het verenigen van de stem van de meerderheid met oog voor de minderheid. Het goed functioneren van een democratie is gebaat bij het horen van alle meningen en gelijkelijk meewegen daarvan ten behoeve van het algemeen belang. Om tirannie van de meerderheid te voorkomen vinden we dat, zeker in een kleine stad als Wageningen, er een gelijke toegang moet zijn tot macht en tegenmacht. Dualisme is voor ons een groot goed. Om dualisme (ruimte voor de gemeenteraad) te waarborgen, zijn we wij voor een raadsakkoord dat gaat over de hoofdlijnen. En natuurlijk geldt dan voor een eventueel coalitieakkoord dat het enkel bestaat uit hoofdlijnen. We willen de trend van de afgelopen jaren doorzetten waarin de gemeenteraad de belangrijke dossiers (A-dossiers) benoemt en zich gezamenlijk een beeld vormt over dit dossier.

Om goede afwegingen te maken, moet de gemeenteraad goed geïnformeerd worden hoe de uitvoering van het beleid in de praktijk verloopt. Daarom wil D66 dat bij de uitvoering van belangrijke dossiers vaker een terugkoppeling plaatsvindt naar de gemeenteraad, dit in een constructieve dialoog tussen wethouders, raad en ambtenaren. Op die manier wil D66 een sfeer tot stand brengen waarin de raad beslissingen kan nemen die de uitvoering van het beleid ook daadwerkelijk ten goede komen.

Meer transparantie door middel van het openbaar maken van data

De gemeente moet duidelijk inzichtelijk maken welke data zij bewaart en gebruikt en voor welk doel. Ook wil D66 relevante data beschikbaar maken, uiteraard geanonimiseerd. Mocht u bijvoorbeeld een plan hebben om uw wijk te verbeteren, dan kunnen ruimtelijke data u erbij helpen dat plan zo goed mogelijk voor te bereiden.

Om dit mogelijk te maken is meer geld nodig voor IT-systemen, zodat data veilig en verantwoordelijk kan worden bewaard en gebruikt. Door daar in een vroeg stadium over na te denken, verbetert dat de veiligheid van het systeem, een zogenaamd security-by-design aanpak.

De coalitieonderhandelingen in de openbaarheid

Na de vorige lokale verkiezingen hebben de coalitieonderhandelingen in de openbaarheid plaatsgevonden. D66 is hier erg tevreden over en wil hier een gewoonte van maken. De inwoners van Wageningen hebben het recht om te weten wat er gebeurt met hun stem.

Financiën

D66 staat voor een verantwoordelijk financieel beleid, zodat we het sociaal beleid van vandaag ook morgen nog kunnen betalen: een duurzaam sociaal beleid. Er moet ruimte zijn om te kunnen investeren in de lange termijn.

Een financieel gezonde gemeente op de korte én lange termijn

D66 staat voor een solide financieel beleid. Dat betekent dat de meerjarenbegroting van de gemeente sluitend is, dat risico's in beeld zijn en reserves op orde zijn. Met deze reserves kunnen we onverwachte tegenvallers in de toekomst opvangen. Bij meevallers wil D66 in eerste instantie een investeringsfonds aanleggen, pas als er structureel geld beschikbaar is kan dit ook structureel worden uitgegeven.

D66 vindt het belangrijk dat de financiën van de gemeente inzichtelijk zijn én dat de raad in stelling wordt gebracht om keuzes te maken en het college te controleren. Hiervoor is het nodig dat alle (financiële) documenten gericht zijn op het behalen van de ambities, doelen en resultaten en dat de raad deze kan controleren en kaders kan (bij)stellen.

De afgelopen periode kenmerkte zich door de enorme toename van de kosten op het Sociaal Domein. Door de inzet van preventie, het maken van resultaatafspraken en de compensatie van de reële kosten van het rijk, zien we dat Wageningen nu grip krijgt op de uitgaven in het Sociaal Domein en dat willen we graag zo houden. D66 vindt het belangrijk dat Wageningen duurzaam een sociale stad kan blijven. Daarmee zien we voor ons een stad waarin iedereen mee kan doen en een mooie en groene stad waarin het goed wonen, leven en werken is. Dat betekent dat de verhouding van de uitgaven in het sociale en fysieke domein weer in een nieuw evenwicht moeten komen. Daarbij richten we ons binnen het Sociaal Domein op het bieden van maatwerk en gaan we uit van vertrouwen in de inwoners, de professionals en onze partners. Wanneer er keuzen gemaakt moeten worden over de inzet van geld en capaciteit binnen het Sociaal Domein, dan kiest D66 voor het bieden van duurzame oplossingen die de bron aanpakken; zowel in de zorg als op het terrein van werk en inkomen, waarbij we inwoners zoveel mogelijk zelf de regie willen bieden. D66 vindt het belangrijk om de komende periode ook extra aandacht te geven aan het fysieke domein en wil daarom investeren in de stad op het gebied van erfgoed, cultuur, onderwijs, groen en wonen. En dat willen we mogelijk maken door te innoveren en experimenteren.

Een effectieve bedrijfsvoering

Tijdens de afgelopen periode is er focus aangebracht in de gemeentelijke organisatie. D66 wil deze trend doorzetten, zodat ook de komende periode duidelijk is waar ons geld het meest effectief besteed wordt. D66 wil geen onnodige of onuitvoerbare plannen maken want die kunnen zorgen voor teleurstellingen. Juist door de focus te houden op de kerntaken, blijft geld van meevallers beschikbaar als investeringsruimte.

Ruimte voor investering en vernieuwing

D66 wil dat de stad financieel onafhankelijk blijft; en dat er in de stad ruimte blijft voor vernieuwing en experimenteren. Dit vraagt om een focus op het leveren van toegevoegde waarde, waar de stad echt het verschil kan maken. Zo kunnen we met een beperkte hoeveelheid ambtenaren van hoog niveau het meest betekenen voor inwoners en bedrijven van de stad, zodat er ruimte is voor bottom-up initiatieven.

KANDIDATENLIJST D66

Foto van links naar rechts:

1. Maud Hulshof
2. Laura Kaper
3. Monique Peters
4. Martin Riesmeijer
5. Radboud van Hal
6. Teun Fiers
7. Machteld Vos de Wael
8. Jan-Willem Lammers

Vervolg kandidatenlijst:

9. Sara Panis
10. Robbert Solleveld
11. Victoire de Wild
12. Gerwin Beukhof
13. Rianne van de Ven
14. Kirsten Jeurink
15. Marije Heerma
16. Ger Parlevliet
17. Peter Smits
18. Sophie Kijlstra
19. Monique Zwetsloot
20. Femke Jochems
21. Mark Giebels
22. Harry Geenen
23. Martin Keijbets
24. Ed Dumrese
25. Karin van der Burgt
26. Micha Snijder
27. Paul Toxopeus
28. Dennis Gudden

Colofon

Het verkiezingsprogramma is tot stand gekomen met behulp van input van leden D66 Wageningen en van experts uit het veld. De verkiezingsprogrammacommissie bedankt ieder die een bijdrage heeft geleverd.

Monique Peters, Teun Fiers, Femke Jochems, Laura Kaper, Micha Schneider en Machteld Vos de Wael.